

Gemeente Aalsmeer

Nota van toelichting bij de Beleidsregels Terugvordering en Verhaal Aalsmeer

Zaaknummer: Z23-048293

Datum: 20 juni 2023

Algemeen

De gemeente vordert gemeentelijke uitkeringen terug in de gevallen die in de wet zijn beschreven en doet dat volgens de regels van de wet. Hierbij houdt de gemeente rekening met de verschillende effecten van het terugvorderen en verhalen van de uitkering. Ook zorgen deze beleidsregels voor duidelijkheid over de uitvoering door de consulenten. Bij het vaststellen van deze beleidsregels zijn ontwikkelingen in wet- en regelgeving en de jurisprudentie meegenomen. In de toelichting per artikel worden alleen artikelen toegelicht die uitleg nodig hebben.

Bij een klein bedrag kan de gemeente besluiten om dit niet terug te vorderen, als dit te veel tijd en geld kost. De gemeente vordert een klein bedrag wél terug als er te veel uitkering is betaald omdat de inwoner onvoldoende informatie heeft gegeven aan de gemeente (schending inlichtingenplicht).

Soms scheldt de gemeente (een deel) van het terug te betalen bedrag kwijt. In deze regels staat omschreven wanneer de gemeente dit kan doen.

Bij de incasso zorgt de gemeente ervoor dat inwoners een inkomen blijven houden dat past bij hun persoonlijke situatie. Dit inkomen is in ieder geval gelijk aan of hoger dan de beslagvrije voet.

Artikelsgewijs

Artikel 1 Definities

Behoeft geen toelichting.

Artikel 2 Bevoegdheden algemeen

Behoeft geen toelichting.

Artikel 3 lid 1 Bruterij van terugvorderingen

Het bruterij van terugvorderingen houdt in dat de vordering wordt opgehoogd met de loonbelasting en premies volksverzekeringen waarvoor de gemeente die de bijstand verstrekt in het kader van de Wet op de loonbelasting 1964 inhoudingsplichtig is. Het bruterij gebeurt alleen voor zover deze belasting en premies niet verrekend kunnen worden met de door het college af te dragen loonbelasting en premies volksverzekeringen. Het bruterij gebeurt jaarlijks op 31 december over de vorderingen van het jaar daarvoor.

Artikel 3 lid 2 Bruterij van terugvorderingen

Het komt voor dat de hoogte van de terugvordering pas enige tijd nadat bekend is geworden dat er een feit is waaruit een terugvordering voortkomt, kan worden vastgesteld. In deze periode 3 maanden of langer wordt in principe geen bruterij toegepast, tenzij de inwoner onvoldoende informatie heeft gegeven aan de gemeente.

Artikel 4 lid 1 t/m lid 4 Verplichtingen met betrekking tot de invordering

Als bewust of onbewust teveel uitkering is verstrekt, moet dit worden terugbetaald. In het terugvorderingsbesluit staat beschreven welk bedrag terugbetaald moet worden. De belanghebbende kan het college verzoeken om uitstel van betaling of een betalingsregeling als hij/zij niet in staat is om het bedrag in één keer te voldoen. Het verzoek om een betalingsregeling moet schriftelijk gebeuren en voorzien zijn van bewijsstukken.

Artikel 4 lid 5 Verplichtingen met betrekking tot de invordering

Als bezwaar wordt gemaakt tegen de terugvordering of tegen de maandelijkse betalingsverplichting

wordt dit door het college gezien als een verzoek om uitstel. Dit verzoek wordt in principe toegekend tot één week na de dag van verzending van de beslissing op bezwaar.

Een ingediend beroep of hoger beroep tegen de in 5a bedoelde beslissing op bezwaar kan door het college ambtshalve worden aangemerkt als een verzoek om toepassing van schorsende werking en toegekend tot een week na de dag van de beslissing van de rechtbank in beroep of de beslissing van de Centrale Raad van Beroep in hoger beroep.

Artikel 4 lid 5b Verplichtingen met betrekking tot de invordering

In beginsel wordt, wanneer de belanghebbende in beroep of hoger beroep gaat, geen uitstel van aflossing verleend. Het college kan hier echter in voorkomende gevallen van afwijken, indien een inschatting van het resultaat van het (hoger) beroep, of de aard, dan wel hoogte van de openstaande schuld, of de kosten die gepaard gaan met invordering of de persoonlijke situatie van de belanghebbende hiertoe aanleiding geeft.

Artikel 5 Dwangbevel

Het college maakt gebruik van de mogelijkheid om de kosten van bijstand in te vorderen door middel van een dwangbevel. Dit dwangbevel kan per post worden toegezonden aan de belanghebbende.

Artikel 6 Verrekening en beslaglegging

Als degene van wie kosten van de uitkering wordt teruggevorderd een Participatiewet- IOAZ- of IOAW-uitkering van de gemeente ontvangt, mag het college die kosten verrekenen met die uitkering.

Als verrekening niet mogelijk is, kan het college besluiten invorderingsmaatregelen te treffen.

Het college kan middels een deurwaarder betaling van de kosten afdwingen. Het college maakt van deze mogelijkheid gebruik, tenzij het bedrag €600,00 of lager bedraagt.

Artikel 6a Verrekening met een vordering van de belanghebbende

Als belanghebbende een vordering heeft op het college, bijvoorbeeld vanwege een aan hem toegekende vergoeding vanwege gemaakt proceskosten, kan het college deze kosten verrekenen met de openstaande vordering die het college op belanghebbende heeft.

Artikel 7 Vaststelling aflosbedrag bij belanghebbenden met een uitkering

Sinds 1 januari 2021 is de Wet vereenvoudiging van de beslagvrije voet van kracht geworden. Daarin is bepaald dat bij verrekening van een vordering met een (Participatiewet) uitkering, belanghebbende wordt geacht 5% van de voor hem geldende bijstandsnorm te kunnen aflossen aan openstaande vorderingen. Dit is tevens de maximale aflossingscapaciteit.

Het college int met deze 5% een bedrag ter hoogte van de maximale aflossingscapaciteit, waarmee wordt voorkomen dat andere schuldeisers nog een deel van de aflossingscapaciteit kunnen claimen.

In bijzondere situaties kan de aflossing op een lager bedrag worden vastgesteld. Hiervoor hoeft aan artikel 7 geen aparte bepaling te worden toegevoegd. Van deze hoofdregel kan worden afgevoerd op grond van de artikelen 20 en/of 21 van deze beleidsregels.

Artikel 8 Wettelijke rente en kosten

Als niet op tijd betaald wordt, kan de vordering verhoogd worden met rente en (incasso-)kosten. Deze kosten komen voor rekening van de belanghebbende.

Artikel 9 Volgorde van betaling

In het geval de belanghebbende meerdere vorderingen aan het college verschuldigd is, dan regelt dit artikel de volgorde van betaling. Het college bepaalt de volgorde van betaling. In de eerste plaats zal een betaling in mindering strekken op een vordering wegens opgelegde boete en in de

tweede plaats op een vordering wegens ten onrechte ontvangen uitkering vanwege het schenden van de inlichtingenplicht. Een vordering wegens een geldlening wordt gelijkgesteld met andere vorderingen wegens te veel of ten onrechte ontvangen bijstand of uitkering. In de laatste gevallen wordt de oudste vordering als eerste afgelost.

Het kan voorkomen dat de belanghebbende zelf aangeeft dat hij een bepaalde vordering (eerst) aflost. In dat geval moet de aflossing worden geboekt op de door hem benoemde schuld. Dit kan ook blijken uit de hoogte van de betaling, zonder nadere toelichting van belanghebbende. Er kunnen bijvoorbeeld oude vorderingen openstaan, en daar komt een nieuwe vordering van €123,45 bij. Wanneer belanghebbende dan €123,45 overmaakt, moet het college er in alle redelijkheid van uitgaan dat deze betaling bedoeld is voor de nieuwste vordering

Artikel 10 Afzien van invordering met gering bedrag

Uit het oogpunt van efficiënt debiteurenbeheer kan het college besluiten om af te zien van invordering als de vordering €100 of lager is, gerekend over 12 maanden. Dit geldt niet voor vorderingen die ontstaan zijn doordat de belanghebbende de inlichtingenplicht niet is nagekomen.

Het is uit het oogpunt van efficiënt debiteurenbeheer niet wenselijk dat een dergelijk bedrag, ook bij zogenaamde fraudeschuld, tot in de lengte van jaren in de administratie blijft staan. Wanneer duidelijk is dat invordering niet meer mogelijk of wenselijk is, kan onder toepassing van artikel 20 van deze beleidsregels, toch buiteninvorderingstelling plaatsvinden.

Artikel 11 Afzien van (verdere) invordering wegens schuldenproblematiek

Als in het kader van schuldhulpverlening een voorstel tot schuldbemiddeling wordt gedaan, stemt de gemeente hier onder voorwaarden mee in. De voorwaarden staan vermeld in het artikel. De gemeente scheldt de schuld nog niet kwijt, maar kan op verzoek besluiten om (voorlopig) de invordering op te schorten. Bij de vraag of voorlopig van invordering moet worden afgezien, wordt een individuele afweging gemaakt, waarbij bijvoorbeeld kan worden meegewogen of sprake is van een recente en/of een ernstig verwijtbare schuld, of de opschorting ertoe leidt dat andere schuldeisers de ontstane aflossingsruimte zullen opeisen, maar ook omstandigheden van de persoon zelf en het gezin kunnen van invloed zijn.

Artikel 12 Intrekking besluit tot afzien van (verdere) invordering wegens schuldenproblematiek

Als het niet lukt om een minnelijke schuldenregeling te treffen, kan het college besluiten om de schuld weer in te vorderen. In dit artikel staat beschreven in welke gevallen het college dit kan doen. Dit is echter een ingrijpende beslissing. Daarom moet worden meegewogen of belanghebbende er zelf alles aan heeft gedaan om de regeling tot stand te laten komen.

Artikel 13 Afzien van (verdere) invordering op aanvraag na voldoen aan de betalingsverplichting

Hoewel het uitgangspunt dat een vordering wegens ten onrechte verleende bijstand of uitkering volledig dient te worden terugbetaald onverkort van kracht blijft, kan het in voorkomende gevallen onwenselijk zijn om de belanghebbende gedurende lange tijd te belasten met een (hoge) betalingsverplichting. Het college kan derhalve besluiten tot kwijting van een restvordering over te gaan, onder de voorwaarden zoals genoemd in dit artikel. Voorwaarde is dat belanghebbende zelf een verzoek indient.

In dit artikel is ook de mogelijkheid geboden om de openstaande vordering af te kopen met een eenmalig bedrag van tenminste 50% van de restsom. Voordat het college hiermee instemt, moet worden overwogen of een voorstel daartoe redelijk is. Een richtlijn die hiervoor kan worden gehanteerd is de vraag of belanghebbende naar verwachting in een periode van de volgende drie jaar een hoger bedrag, dan de aangeboden afkoopsom, zou kunnen aflossen op basis van dienstaflossingscapaciteit. Op grond van artikel 58 zevende lid sub d van de wet en artikel 25 zesde lid

IOAW/IOAZ kan de afkoopsom ook worden gebruikt om een vordering af te kopen die het gevolg is van het schenden van de inlichtingenplicht.

Artikel 13a Ambtshalve afzien van (verdere) invordering

Kwijtschelding van schulden vindt in beginsel plaats op aanvraag. Er zijn echter ook situaties denkbaar waarin van kwijtschelding sprake zou kunnen zijn, terwijl belanghebbende geen aanvraag heeft ingediend. Voorbeelden van deze situaties zijn dat belanghebbende hierover niet is ingelicht, de taal niet begrijpt en/of door individuele omstandigheden niet in staat is om een aanvraag te doen. Hierdoor kan rechtsongelijkheid ontstaan. Zo kan het college in voorkomende gevallen ook ambtshalve overgaan tot kwijtschelding.

Artikel 13b Bijzondere bepalingen bij het afzien van (verdere) invordering

Het recht op kwijtschelding wordt per individuele vordering beoordeeld. Wanneer belanghebbende meerdere vorderingen heeft, kan belanghebbende bijvoorbeeld recht hebben op kwijtschelding van een geldlening waarop gedurende 36 maanden is afgelost. Daarna zal belanghebbende eerst 36 maanden moeten aflossen op een andere vordering voordat belanghebbende recht op kwijtschelding voor deze vordering heeft.

Een uitzondering hierop is de situatie waarbij aan belanghebbende een geldlening is verstrekt voor de kosten van woninginrichting en na enige tijd een tweede geldlening wordt verstrekt, eveneens voor woninginrichting, omdat belanghebbende is herenigd met zijn gezinsleden. Voor wat het recht op kwijtschelding betreft, wordt de tweede lening voor woninginrichting tezamen met de eerste lening voor woninginrichting als één vordering beschouwd. Deze situatie komt met name voor bij zogenaamde nieuwkomers.

In de praktijk wordt vaak, tegelijk met een lening voor woninginrichting, een lening verstrekt voor een waarborgsom. Ook de lening voor een waarborgsom is een aparte schuld. Wanneer de belanghebbende gaat aflossen op de leningen, wordt allereerst de lening voor de waarborgsom afgelost. Aansluitend wordt de lening voor woninginrichting afgelost. Het aantal termijnen dat bepalend is voor de vraag of de lening voor woninginrichting kan worden kwijtgescholden, wordt berekend vanaf het moment dat de eerste aflossing op de lening voor woninginrichting plaatsvindt.

Artikel 14 Aparte bepalingen betreffende het afzien van (verdere) invordering

In de Participatiewet is al de mogelijkheid geboden om schulden kwijt te schelden na tien jaar aflossing. Het is wenselijk om ook bij fraudezaken aan belanghebbende enig perspectief te bieden. Verder dient er een onderscheid te worden gemaakt tussen gevallen waarin met opzet of vanwege grove schuld is gefraudeerd en andere gevallen. Ook moet worden overwogen dat rechtbanken al enkele jaren bereid zijn om in voorkomende gevallen fraudevorderingen te betrekken bij een schuldenregeling.

In ieder geval kan niet worden afgezien van terugvordering als de vordering wordt gedekt door pand of hypotheek.

Artikel 15 Verhaal

Het college maakt gebruik van de bevoegdheid om de kosten van de uitkering te verhalen op degene die bijvoorbeeld bij het ontbreken van gezinsverband zijn onderhoudsplicht jegens zijn echtgenoot, of minderjarig kind niet of niet behoorlijk nakomt, tenzij sprake is van de uitzonderingen genoemd in artikel 15. Uitdrukkelijk wordt hier vermeld dat er geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om bijzondere bijstand te verhalen, zoals onder meer bedoeld in artikel 62c van de wet. Het college acht dit niet doelmatig.

Als het op te leggen verhaalsbedrag lager is dan €50,00 per maand, wegen de baten niet op tegen de te maken uitvoeringskosten bij verhaal.

Daar waar de rechter een alimentatieverplichting ten behoeve van kinderen heeft vastgesteld, kan de gemeente deze zelf bij de onderhoudsplichtige innen. De onderhoudsgerechtigde ouder, die bijstand ontvangt, mag de alimentatie dan niet meer zelf ontvangen.

De invordering van achterstallige alimentatie kan ook worden overgedragen aan het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO). In dat geval wordt aanbevolen om de onderhoudsge-rechtigde te verzoeken de (achterstallige) alimentatie die het LBIO int, aan de gemeente te laten doorbetalen ter verrekening met de uitkering.

De verhaalsbijdrage of alimentatie is maandelijks verschuldigd. Wanneer een onderhoudsplichtige deze niet betaalt, neemt zijn betalingsachterstand dus maandelijks toe. Uit oogpunt van doelmatigheid kan worden besloten om deze achterstand in de administratie te bevrozen, wanneer duidelijk is dat op de langere termijn niet of nauwelijks meer zal worden betaald.

Artikel 16 Onderzoek

Behoeft geen toelichting.

Artikel 17 Kwijtschelding

Behoeft geen toelichting.

Artikel 18 Verhaal in rechte

Wanneer de onderhoudsplichtige niet of niet tijdig aan zijn betalingsverplichting voldoet, dan besluit het college tot verhaal in rechte over te gaan, tenzij het te verhalen bedrag € 600,00 of minder bedraagt. Dat de onderhoudsplichtige niet wil betalen moet blijken uit het feit dat hij ook na een tweede aanmaning niet of niet behoorlijk betaalt. De grens van €600,00 die wordt genoemd, is bedoeld voor gevallen waarin de periode waarover wordt verhaald is afgesloten of naar verwachting zal worden afgesloten. Het verdient aanbeveling om niet te wachten tot de openstaande vordering deze grens overschrijdt, maar dit te doen zodra duidelijk is dat belanghebbende niet betaalt. De rechtbank hanteert een termijn bij het toekennen van een verzoek van de gemeente om de verhaalsbijdrage vast te stellen. De rechtbank zal de verhaalsbijdrage, voor zover die eerder is opgelegd dan zes maanden voor het ingediende verzoekschrift, niet toewijzen. Met een beschikking van de rechter kan executoriaal beslag worden gelegd.

Artikel 19 Bijstellen aflossingsbedragen

De aflossingsbedragen worden ambtshalve bijgesteld bij een wijziging van de uitkeringsnormen. Met ingang van de dag waarop het netto minimumloon wijzigt, worden de normen herzien met het percentage van deze wijziging.

Artikel 20 Onvoorziene situaties

Behoeft geen toelichting.

Artikel 21 Hardheidsclausule

Dit artikel bepaalt dat in gevallen waarin strikte toepassing van deze beleidsregels tot onbillijkheden van zwaarwegende aard voor de belanghebbende leiden, het college in afwijking van deze beleidsregels kunnen besluiten. Hieronder worden in ieder geval niet verstaan financiële omstandigheden, aangezien de belanghebbende te allen tijde de bescherming van de beslagvrije voet geniet.

Artikel 22 Inwerkingtreding en citeertitel

Behoeft geen toelichting.